

УДК 595.76(477.87)

НОВІ ЗНАХІДКИ ТВЕРДОКРИЛИХ (INSECTA, COLEOPTERA) З РЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

О. Ю. Мателешко

Нові знахідки твердокрилих (Insecta, Coleoptera) з регіону Українських Карпат. — О. Ю. Мателешко. — В статті подано результати багаторічних досліджень фауни твердокрилих регіону Українських Карпат. Наведено нові знахідки і екологічні особливості 95 видів із 33 родин. Двадцять один вид твердокрилих є новими для Закарпаття, серед них п'ять видів (Ptenidium intermedium Wankowicz, 1869, Ptenidium (Gressnerium) gressneri Erichson, 1845, Elodes marginata Fabricius, 1798, Hydrocyphon deflexicollis P. W. J. Müller, 1821, Prionocyphon serricornis P. W. J. Müller, 1821) вперше наведені для фауни України.

Ключові слова: Твердокрилі, фауна, екологія, Карпати, Україна.

Адреса: Кафедра ентомології, Ужгородський національний університет, вул. Волошина, 32, Ужгород, 88000, Україна, Електронна пошта: mateleshko@rambler.ru

New records of beetles (Insecta, Coleoptera) from the Ukrainian Carpathians region. — A. Mateleshko. — The results of long standing beetles fauna investigations of the Ukrainian Carpathians region are presented. New finds and ecological peculiarities of the 95 species from 33 families are given. Twenty one species of beetles are new for Transcarpathia, five among them (Ptenidium intermedium Wankowicz, 1869, Ptenidium (Gressnerium) gressneri Erichson, 1845, Elodes marginata Fabricius, 1798, Hydrocyphon deflexicollis P. W. J. Müller, 1821, Prionocyphon serricornis P. W. J. Müller, 1821) are recorded for Ukraine for the first time.

Keywords: Coleoptera, fauna, ecology, The Carpathians, Ukraine.

Address: Uzhgorod National University, 32 A. Voloshyn St., Uzhgorod, 88000 – Ukraine.

E-mail: mateleshko@rambler.ru

Вступ

Твердокрилі (Coleoptera) є однією з найбільших груп не лише серед комах, але і серед тварин загалом. На сьогодні світова фауна жуків нараховує близько 300000 видів. На території Українських Карпат і Закарпатської низовини живе щонайменше 5 тисяч видів ряду. Багато із них відомі лише за поодинокими давніми знахідками.

Найповніші, хоча і дещо застарілі відомості про фауну і екологічні особливості жуків регіону Українських Карпат містять каталоги Я. Роубала [11-13] і М. Ломницького [10]. Разом з тим, як фауна, так і екологія багатьох родин твердокрилих регіону залишаються недостатньо вивченими.

Матеріал і методика

Матеріалом для написання статті послужили результати досліджень автора у різних біотопах всіх висотно-рослинних поясів Закарпаття протягом 1980-2009 рр. Дослідження проводились за загальноприйнятими ентомологічними методиками: косіння ентомологічним сачком, ручний збір, просіви різних органічних субстратів, застосування ґрунтових пасток тощо. У роботі розглянуто поширення і екологічні особливості 95 видів

твердокрилих, що належать до 33 родин. Матеріал зібраний автором і знаходиться в його робочій колекції. Класифікацію жуків подано за Дж. Лоуренсом і А. Ньютоном [6]. В роботі використано такі скорочення: м. – місто; с. – село; г. – гора; ур. – урочище; оз. – озеро; ок. – околиці; в дужках після дати вказано кількість облікованих особин.

Результати

Нижче подаємо еколого-фауністичний список рідкісних і маловідомих для регіону Українських Карпат видів твердокрилих.

РОДИНА CARABIDAE

Leistus (s.str.) terminatus (Hellwig in Panzer, 1793)

Матеріал. Івано-Франківська обл.: Верховинський р-н, г. Пожижевська, ґрунтові пастки, 14.08.1984 (12); Закарпатська обл.: Рахівський р-н, г. Шешул, 12.08.1984 (2); Перечинський р-н, полонина Руна, 17.06.1998 (1).

Поширений у Європі та Сибіру, на півдні ареалу, – здебільшого в горах [4]. Трапляється зрідка у верхньому лісовому та субальпійському поясах Українських Карпат під каменями, мохом, на торфовищах [11].

***Nebria (Eunebria) picicornis* (Fabricius, 1792)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, с. Ставне, берег р. Уж, 6.06.1984 (2).

Поширений у горах Середньої та Південної Європи. У регіоні відомий здебільшого із Прикарпаття [4]. Трапляється зрідка і локально по берегах річок і потоків під каменями і галькою.

***Carabus (Platycarabus) fabricii* Duftschmid, 1812**

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, г. Петрос, 1900 м, під каменями, 17.08.1984 (3).

Поширений у горах Середньої Європи від Альп до Румунських Карпат. Рідкісний реликтовий вид, відомий із субальпійського і альпійсько-го поясів Горган, Чорногори і Мармарошу [4].

***Blethisa multipunctata* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Чоп, берег стариці, 17.08.1982 (1); ок. с. Оноківці, берег струмка, 22.07.2008 (1).

Голарктичний вид, поширений у Європі (крім Півдня), Сибіру та у Північній Америці. Наведений для м. Ужгород [11]. Трапляється зрідка на низовині та у передгір'ях по берегах водойм.

***Trechoblemus micros* (Herbst, 1784)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, берег р. Уж, 29.04.2005 (1); ок. с. Невицьке, наноси р. Уж, 30.04.2005 (1).

Поширений у Європі, Західному Сибіру та на Кавказі. У регіоні відомий із південно-східної частини, а також Закарпатської низовини і Передкарпаття [4]. Трапляється зрідка по берегах річок і потоків від низовини до субальпійського поясу

***Deltomerus carpathicus* (Miller, 1868)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Міжгірський р-н, Боржавські полонини, г. Великий Верх, 1300 м, 20.06.1986 (2); Рахівський р-н, м. Рахів, 21.08.1990 (1); Тячівський р-н, ок. с. Усть-Чорна, масив Полонини Красна, 14.07.1991 (1); хр. Свидовець, оз. Ворожеска, на краю снігового поля, 27.07.1995 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Жорнава, 12.07.2003 (1).

Ендемік Східних Карпат. Рідкісний вид, що трапляється майже виключно по берегах потоків від нижнього лісового до субальпійського поясу.

***Pterostichus (Adelosia) macer* (Marshall, 1802)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Червоне, заплавні луки р. Латориця, 17.06.1992 (3).

Поширений у Європі, на Кавказі та у Сибіру. У регіоні рідкісний, відомий з Передкарпаття та Закарпатської низовини [4]. Наведений для м. Ужгород, с. Батево, с. Шом [11]. Трапляється на відкритих місцях під каменями, рослинними рештками.

***Pterostichus (Omaseus) aterrimus* (Herbst, 1784)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Червоне, берег болота, 3.05.1996 (1).

Поширений у Європі, Північній Африці та у Західному Сибіру. Вид рідкісний, раніше в регіоні був відомий лише із Передкарпаття [4].

***Pterostichus (Cheporus) burmeisteri* Heer, 1841**

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Лумшори, полонина Руна, 1000 м, 16.07.1995 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Кострино, г. Голяня, 800 м, 23.08.1998 (1); ок. с. Ставне, г. Студниця, 900 м, 3.09.2005 (1).

Середньоевропейський гірський вид, відомий з північно-західної частини Українських Карпат [4]. Трапляється зрідка і поодинокі у поясі букових лісів під каменями, уламками деревини тощо.

***Agonum lugens* (Duftschmid, 1812)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, ок. с. Ставне, ялиновий ліс, 27.08.1996 (1).

Поширений у Європі, Північній Африці та на Кавказі [4]. У регіоні трапляється здебільшого на низовині, наведений для м. Самбір [4, 11].

***Parophonus mendax* (Rossi, 1790)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оріховиця, в рослинних рештках на березі озера, 22.04.2004 (1).

Друга знахідка виду для території України. Вперше для України вказаний із ок. м. Чоп [3].

***Callistus lunatus* (Fabricius, 1775)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, 10.05.1983 (1); ок. с. Оноківці, берег р. Уж, 3.10.2008 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, Західній Азії та на Кавказі. Трапляється поодинокі і зрідка в теплих сухих біотопах передгір'їв.

***Chlaenius tristis* (Schaller, 1783)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, наноси р. Уж, 10.05.2004 (1).

Поширений у Європі, Сибіру, Малій і Середній Азії, а також на Кавказі. У регіоні рідкісний, відомий із Бескидів і Закарпатської низовини [4]. Живе на піщаних і багнистих берегах водойм [11].

***Dromius schneideri* Crotch, 1871**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, під корою сосни, 12.12.2004 (1).

Поширений у Середній і Східній Європі; у регіоні відомий із Передкарпаття [4]. Трапляється на сосні [11]. Вид вперше наводиться із Закарпаття.

***Lionychus quadrillum* (Duftschmid, 1812)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, наноси р. Уж, 19.03.2004 (19), 27.11.2004 (7), 4.12.2004 (5); ок. с. Невицьке, наноси р. Уж, 10.05.2004 (3); Великоберезнянський р-н, ок. с. Мирча, наноси р. Уж, 14.04.2004 (2).

Поширений у Південній, Західній і, частково, Середній Європі. Відомий з передгір'їв Передкарпаття, Покутсько-Буковинських Карпат і Закарпатської низовини [4]; наведений для м. Ужгород і с. Королево [11]. За нашими даними, трапляється нерідко навесні (рідше взимку), в річкових наносах середньої течії р. Уж після повеней і паводків.

***Polystichus connexus* (Fourcroy, 1785)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Чоп, у щільній ґрунту, 3.06.2004 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, Північній Африці, Сибіру і Західній Азії [4]. У регіоні рідкісний, відомий із Закарпатської низовини [4]; наведений для м. Мукачеве [11].

РОДИНА PTILIIDAE

Ptenidium intermedium Wankowicz, 1869

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ур. Дубки, труха дуба, 30.05.1998.

Поширений у Європі, Північній Африці та на Кавказі. Трапляється зрідка у багнистих біотопах під листям, детритом, мохом, в трухлій деревині [11]. Вид не наводився раніше для України [7].

Ptenidium (Gressnerium) gressneri Erichson, 1845

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, труха дуба, 22.02.1998 (3).

Поширений у Європі, на Кавказі та в Туреччині. Трапляється в старих передгірних лісах в трусі старих листяних дерев, часто серед мурашок [11]. Вид не наводився раніше для України [7].

РОДИНА AGYRTIDAE

Pteroloma forstroemi (Gyllenhal, 1810)

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, хр. Черногора, ур. Товстий Грунь, 4.06.1999 (1).

Бореомонтанний вид, поширений на півночі і в горах Середньої Європи, а також у Сибіру до Камчатки. Трапляється здебільшого на сфагнових болотах, а також на берегах гірських потоків. Вид вперше вказаний нами із Закарпаття [2].

Agyrtecanus bicolor Laporte de Castelnau, 1840

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, калюжа, 3.12.2008 (1).

Поширений у Європі і Азії від Франції до Туркестану. Трапляється у листопаді – грудні в лісовій підстилці, на снігу, часто в калюжах на узліссях. Вид вперше вказаний нами для України із ряду пунктів передгір'їв Ужгородського р-ну [2].

РОДИНА SCYDMAENIDAE

Pararaphes coronatus J. Sahlberg, 1883

Матеріал. Закарпатська обл.: Міжгірський р-н, Горгани, г. Озірна, 1450 м, 15.08.1991 (1).

Поширений у Північній та гірських районах Середньої Європи [11]. У регіоні надто рідкісний, відомий із хр. Черногора та Свидовець; трапляється у гірських букових і яворових лісах [11].

Euconnus denticornis (P. Müller et Kunze, 1822)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, наноси р. Уж, 19.03.2004 (1), гнила деревина верби, 23.06.2004 (2), вечірній літ, 9.07.2004 (1), 7.10.2004 (1), 14.10.2004 (1); ок. с. Невицьке, труха тополі, 15.06.2004 (1); Великоберезнянський р-н, г. Домашинський Верх, труха ялиці, 26.06.2004 (1).

Поширений у Середній і Північній Європі [11]. Трапляється у лісовій підстилці, мохові, трусі дерев від передгір'їв до верхнього лісового поясу.

Euconnus rutilipennis (P. Müller et Kunze, 1822)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, берег водойми, 4.08.1996 (2).

Поширений у Середній Європі [7]. Наведений як надто рідкісний і локальний гігрофільний вид для с. Королево [11]. Трапляється біля лісових струмків, рибників, боліт серед моху і трави [11].

РОДИНА SCYRTIDAE

Elodes marginata Fabricius, 1798

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, с. Ворочеве, берег потоку, 9.05.2001 (1); ок. с. Заричево, потік, 20.05.2001 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Жорнава, берег потоку, 30.05.2008 (7).

Поширений у Європі. Приурочений до затієних біотопів на берегах гірських потоків. Масовий літ жуків спостерігався 30 травня 2008 р. в обідні години. Вид не наводився раніше для Закарпаття і для України загалом [8].

Hydrocyphon deflexicollis P. W. J. Müller, 1821

Матеріал. Закарпатська обл.: Міжгірський р-н, с. Колочава, р. Теребля, 27.07.1996 (2); Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, 13.07.1996 (1); Перечинський р-н, ок. с. Ворочеве, потік, 26.06.1999 (1).

Поширений у Європі та Малій Азії. Личинки та лялечки розвиваються у воді, а імаго трапляються на водній і прибережній рослинності, камнях тощо. Вид наведений для Закарпаття загалом [12], але пізніше для України не вказаний [8].

Prionocyphon serricornis P. W. J. Müller, 1821

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, бук, 27.07.1999 (2); ок. с. Оріховиця, водойма в дуплі дуба, 27.06.2005 (2); Перечинський р-н, с. Ворочеве, 1.08.1999 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі. Трапляється у природних листяних лісах передгір'їв і нижнього лісового поясу в дуплах, трусі дерев, на рослинності тощо [12]. Вид не вказаний для України в каталозі палеарктичних твердокрилих [8].

РОДИНА LUCANIDAE

Ceruchus chrysomelinus (Hochenwarth, 1785)

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, ок. с. Луги, 27.07.1981 (1); Великоберезнянський р-н, г. Домашинський Верх, 7.06.2003 (15); с. Ставне, 8.06.2003 (2); ок. с. Жорнава, 17.06.2005 (11); Міжгірський р-н, с. Колочава, 6.07.2005 (1).

Поширений у Європі, Західному Сибіру, північно-східному Китаї [8]. Зустрічається в природних лісах нижнього і верхнього лісових поясів. Розвиток проходить здебільшого у гниючій деревині ялиці, а також ялини, бука, берези [12].

Aesalus scarabaeoides (Panzer, 1794)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, під корою дуба, 3.07.1999 (1); ок. с. Оноківці, під корою сухої лежачої верби, 16.06.2004 (1).

Рідкісний європейський вид, приурочений до природних дібров. Розвивається у гниючій деревині дуба, а зрідка і інших листяних порід. Наведений для м. Ужгород і м. Мукачеве [12].

РОДИНА SCARABAEIDAE

Odonteus armiger (Scopoli, 1772)

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, ок. с. Лазещина, вирубка, вечірній літ, 4.07.2002 (1); Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, наноси р. Уж, 8.05.2004 (1), 20.05.2005 (2).

Поширений у Європі, на Кавказі та в Туреччині [8]. Трапляється від низовини до верхнього лісового поясу на лісових галявинах, межах. Наведений для м. Ужгород і хр. Черногора [12].

Aphodius (Colobopterus) scrutator (Herbst, 1789)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, 9.06.1997 (2); Великоберезнянський р-н, ок. с. Княгиня, г. Стінка, 14.06.2003 (1); с. Кострино, 26.07.2003 (1); Перечинський р-н, с. Дубриничі, 16.08.1998 (1); с. Ворочево, 19.06.2004 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, на Кавказі, в Ірані та Туреччині [8]. Трапляється здебільшого у теплих передгір'ях, по долинах гірських річок підіймається до 800 м.

Aphodius (Trichonotulus) scrofa (Fabricius, 1787)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, річкові наноси, 27.08.2004 (2).

Поширений у Європі, Північній Африці, Середній Азії та на Кавказі. Трапляється здебільшого на низовині в екскрементах травоядних ссавців [12]. Вперше наведений нами для Закарпаття.

Aegialia (Psammoporus) sabuleti (Panzer, 1797)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, наноси р. Уж, 30.04.2005 (2).

Поширений у Середній і Північній Європі, Казахстані [8]. Трапляється зрідка в піску на берегах водойм. Наведений для хр. Черногора [12].

Osmoderma eremita (Scopoli, 1763)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, дубово-буковий ліс, 27.07.2007 (1).

Поширений у Європі. Для України наведений як вид *O. coriaria* De Geer, 1774 [8]. Розвивається в трухлій деревині в дуплах листяних дерев [12]. Занесений до Червоної книги України [5].

Gnorimus variabilis (Linnaeus, 1758)

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, с. Ворочево, 24.06.2003 (1); Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, трухлий дубовий пені, лялечка, 6.06.2004 (1), в польоті, 12.06.2006 (1).

Поширений у Європі та Туреччині [8]. Приурочений до природних листяних лісів, передусім дібров. Із лялечки, знайденої 6 липня, через два дні вийшов жук. Імаго трапляються здебільшого на стовбурах і пнях дерев, а також на квітах [12].

РОДИНА BYRRHIDAE

Cytilus auricomus (Duftschmid, 1825)

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, полонина Руна, 1300 м, серед моху на «вісячому болоті», 16.07.1995 (1).

Поширений у Середній і Північній Європі. Наведений для с. Осій, хр. Свидовець і г. Петрос [12]. Трапляється зрідка у заболочених біотопах серед сфагнових мохів, осок, комишу [12].

РОДИНА DRYOPIDAE

Pomatinus substriatus (P.W.J. Müller, 1806)

Матеріал. Закарпатська обл.: Тячівський р-н, ок. с. Бедевя, стариця, 4.06.1995 (1); Перечинський р-н, ок. с. Ворочево, р. Уж, 25.06.1996 (1); Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, 10.08.1996 (1); ок. с. Невицьке, 31.08.1996 (6); ок. с. Оноківці, калюжа, 4.12.2008 (1); Мукачівський р-н, ок. с. Залуж, водосховище, 25.07.1980 (3); ок. м. Мукачево, р. Латориця, 12.10.1996 (2); ок. с. Бистриця, 12.10.1996 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, Північній Африці, на Кавказі, у Передній і Середній Азії [8]. Трапляється у прибережних ділянках потоків і річок під каменями, уламками деревини.

РОДИНА BUPRESTIDAE

Eurythyrea austriaca (Linnaeus, 1767)

Матеріал. Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, ок. с. Жорнава, 31.05.2003 (1); ок. с. Кострино, 21.06.2003 (1), 2.07.2008 (3); Воловецький р-н, ок. м. Воловець, 5.06.2000 (1).

Поширений у Центральній і Південній Європі, Північній Африці та на Кавказі. Рідкісний вид, приурочений до старих лісів за участі ялиці.

Dicerca alni (Fischer von Waldheim, 1824)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, 11.05.2008 (1).

Поширений у Європі, Північній Африці, Сибіру та на Кавказі. Розвивається у деревині всихаючих стовбурів вільхи, дуба, липи, граба [12].

Dicerca berolinensis (Herbst, 1779)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оріховиця, бук, 3.06.2008 (3); ок. с. Невицьке, граб 7.07.2008 (2); ок. с. Кам'яниця, бук, 4.08.2008 (1).

Поширений у Європі та азійській частині Туреччини [8]. Трапляється у старих листяних лісах, здебільшого букових. Відмічений на стовбурах ослаблених і мертвих дерев на вирубках.

Cylindromorphus filum (Gyllenhal, 1817)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, вечірній літ, 9.07.2004 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, на Кавказі та у Середній Азії [8]. Трапляється у найтепліших біотопах південно-західних передгір'їв.

РОДИНА ELATERIDAE

Lacon (Lacon) querceus (Herbst, 1784)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, під корою мертвого дуба, 31.03.1999 (1), 15.04.2009 (4).

Європейський вид, поширений від Піренеїв до Росії. У регіоні надто рідкісний, наведений для м. Ужгород [12] і м. Берегово [1]. В Україні крім Закарпаття невідомий. Трапляється в старих дубових лісах під корою і в трухлій деревині [12].

Diacanthous undulatus (De Geer, 1774)

Матеріал. Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, ок. с. Ставне, під корою мертвої ялиці, 24.05.2003 (5), 20.06.2008 (3).

Поширений у хвойних лісах Палеарктики [1]. В Україні відомий з ряду пунктів гірських районів Карпат: Бескиди, Горгани, Чорногора, Свидовець [1, 12]. Трапляється на стовбурах старих дерев.

***Stenagostus rhombeus* (Olivier, 1790)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Берегівський р-н, ур. Оток, під корою дубового стовбура, 28.06.2004 (1); Перечинський р-н, ок. м. Перечин, бук, 7.06.2007 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, а також на Кавказі. У регіоні відомий із Закарпаття [1], вказаний для Ужгородщини [12]. Трапляється надто рідко у природних листяних лісах.

***Ctenicera virens* (Schrank, 1781)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, с. Усть-Говерла, ялиця, 25.07.1980 (1); ок. с. Жорнава, літ, 31.05.2003 (1).

Поширений у Середній і Північній Європі, Північній Америці. Наведений для Ужанщини і хр. Чороногора [12]. Трапляється зрідка в гірських лісах регіону на луках, узліссях, берегах [1, 12].

***Betarmon bisbimaculatus* (Fabricius, 1803)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Ворочево, верба, 15.07.1984 (1); Ужгородський р-н, с. Невицьке, в польоті, 17.06.2000 (1), на траві, 3.07.2008 (3).

Поширений у Середній Європі, вид наведений для м. Ужгород, с. Королево, с. Луг і м. Рахів [12]. Трапляється зрідка в гірських долинах, серед прибережної чагарникової і трав'янистої рослинності.

***Elater ferrugineus* Linnaeus, 1758**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, в дуслі бука, 5.07.2008 (1), 05.04.2009 (1 личинка).

Поширений у Середній, Південній Європі та на Кавказі [12]. Трапляється надто рідко в природних листяних лісах передгір'їв. Жуки і личинки живуть в дуплах стовбурів старих дерев дуба, бука, верби, тополі, явора, липи, вільхи тощо [12]. Вперше наводиться для Українських Карпат.

***Drapetes biguttatus* (Piller et Mitterpacher, 1783)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Заричево, бук, 20.05.2001 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Кострина, ялиця, 2.07.2008 (1).

Відомий у лісовій і лісостеповій зонах Європи [1]. Наведений для м. Ужгород, м. Мукачево, с. Синяк [12]. Трапляється зрідка на освітлених пнях, колодах і стовбурах листяних дерев.

РОДИНА EUCNEMIDAE

***Isorhipis melasoides* (Laporte de Castelnau, 1835)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ур. Тепла Яма, бук, 18.05.2003 (47); Перечинський р-н, ок. с. Ворочево, 25.05.2003 (4).

Поширений у Середній Європі. У регіоні наведений для ур. Кузій [12]. Трапляється зрідка в старих лісах під корою і в гниючій деревині відмираючих буків. Масове роїння жуків ми спостерігали в теплі пообідні години на деревині стовбура і гілок мертвого лежачого бука 18 травня 2003 р.

РОДИНА LYCIDAE

***Platycis cosnardi* (Chevrolat, 1838)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, на буковій колоді, 26.05.1999 (1).

Поширений у Європі та Західному Сибіру. Трапляється зрідка і локально в лісах передгір'їв і нижнього лісового поясу на буках, березах, пнях, колодах, трав'янистій рослинності тощо [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

РОДИНА DERMESTIDAE

***Dermestes erichsoni* Ganglbauer, 1904**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, під дубом разом з *Lasius fuliginosus*, 16.05.2005 (1).

Поширений у Європі та Західній Азії. Трапляється зрідка в старих листяних лісах поблизу мурашників, а також у гніздах метеликів *Euproctis chrysoorrhoea* L. і *Lymantria dispar* L. [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

***Dermestes maculatus* De Geer, 1774**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, трупи, 2-га половина липня 2005 (2).

Палеарктичний вид. Трапляється зрідка на низовині та у передгір'ях на всихаючих трупах, шкірах, кістках тварин, а також на екскрементах. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

***Dermestes (Dermestes) olivieri* Lepesme, 1939?**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, берег р. Уж, гнила тополя, серед *Lasius* sp., 26.08.2004 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі. Наведений як надто рідкісний вид для м. Ужгород; трапляється у гніздах джмелів, на малих трупах, квітах, в дуплах старих дерев тощо [12].

РОДИНА BOSTRYCHIDAE

***Xylopertha retusa* (Olivier, 1790)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, вечірній літ, 10.05.2001 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, Сибіру. Наведений для м. Ужгород [12]. Трапляється зрідка в теплих місцевостях південно-західних передгір'їв на всихаючих гілках дуба і винограду, а також граба, черешні, в'яза [12].

РОДИНА CLERIDAE

***Tillus elongatus* (Linnaeus, 1758)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, вечірній літ, 11.05.2000 (1); Великоберезнянський р-н, г. Берці, під корою сухого бука, 20.06.2008 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі [12]. Трапляється зрідка на стовбурах і пнях старих дерев бука, дуба, верби, явора, ялиці; імаго переслідує личинок точильників у деревині [12].

***Tilloidea unifasciata* (Fabricius, 1787)?**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, дубові дрова, 11.05.2003 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі [12]. Трапляється зрідка у теплих дібровах на стовбурах, гілках, пнях старих дерев дуба і бука, а також під корою винограду [12].

***Apothopleura sanguinicollis* (Fabricius, 1787)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, на обгорілому стовбурі дуба, 29.05.2005 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі. Наведений як надто рідкісний вид для м. Ужгород [12]. Трапляється в старих лісах на відкритій деревині стовбурів дуба, а також берези [12].

РОДИНА NITIDULIDAE

***Epuraea (Epuraea) distincta* (Grimmer, 1841)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, берег р. Уж, наноси р. Уж, 5.02.98 (1); ок. с. Невицьке, берег ріки, гриби (*Daedalea*) на вербі, 22.04.2005 (2); Перечинський р-н, ок. с. Ворочеве, наноси р. Уж, 24.03.2004 (1).

Поширений у Європі, Сибіру, Японії та Казахстані [9]. Трапляється надто рідко на грибах, що ростуть на деревах [12]. Знайдений нами також у річкових наносах після весняних повеней. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

РОДИНА MONOTOMIDAE

***Cyanostolus aeneus* (Richter, 1820)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, під корою сухого бука, 31.05.1998 (1), вечірній літ, 27.05.2000 (1); с. Невицьке, бук, 14.08.1999 (1); ок. с. Оріховиця, земля під дубом, просочена соком, 11.07.2004 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі. Наведений як рідкісний вид для Косової Ріки [12]. Трапляється в лісах передгір'їв і долин гірських річок. Живе під корою дерев у ходах короїдів.

***Rhizophagus (s. str.) ferrugineus* (Paykull, 1800)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, під корою мертвої сосни, 19.11.2005 (7).

Поширений у Європі, Північній Африці, а також у Монголії [9]. Трапляється під корою хвойних порід (ялина, ялиця, сосна) в ходах короїдів. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

***Rhizophagus puncticollis* C.R. Sahlberg, 1837**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, бук, 1.05.2004 (3); Перечинський р-н, ок. с. Ворочеве, бук, 29.04.2003 (2).

Поширений у Східній Європі, на Далекому Сході та у Японії [12]. У Середній Європі вкрай рідкісний, відомий з кількох пунктів Словаччини, Польщі та України [9]. Наведений для г. Говерла і ур. Кузій [12]. Трапляється під корою бука.

***Monotoma (Gyrocecis) quadrioveolata* Aubé, 1837**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, курятник, 23.04.2005 (3).

Палеарктичний вид. У регіоні надто рідкісний, трапляється у вільній природі під мохом, рослинними рештками, а також в компостах, курятниках тощо [12]. Вперше наводиться для Закарпаття.

РОДИНА CRYPTOPHAGIDAE

***Pteryngium crenatum* (Gyllenhal, 1808)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Міжгірський р-н, ок. с. Синеvir, 7.08.1999 (1); г. Кам'янка, 10.08.1999 (2); Великоберезнянський р-н, ок. с. Жорнава, 1.05.2001 (1); г. Домашинський Верх, 7.06.2003 (5), 12.07.2003 (2), 26.06.2004 (2); г. Голяна, 28.06.2003 (1), 19.08.2003 (1); ок. с. Ставне, 2.05.2004 (1); Рахівський р-н, ур. Товстий Грунь, 11.07.2001 (1).

Поширений у Європі та Неарктиці [9]. Наведений як рідкісний вид для м. Рахів [12]. Приурочений до гірських природних лісів і пралісів, передусім за участі ялиці. Трапляється на трутових грибах *Fomitopsis unguolata* на стовбурах дерев [12].

***Sternodea baudii* Reitter, 1875**

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, хр. Черногора, ур. Товстий Грунь, лісова підстилка, 7.06.1999 (2).

Поширений в Албанії, Боснії та Герцеговині, Хорватії, Сербії та Чорногорії, Греції, Італії, а також в Україні [9]. У регіоні Карпат наведений для хр. Черногора та хр. Свидовець [12]. Трапляється зрідка в підстилці старих лісів і пралісів.

***Ootypus globosus* (Waltl, 1838)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, наноси р. Уж на полі, 21.05.2005 (1).

Європейський вид, наведений для г. Говерла [12]. Трапляється зрідка на узліссях, берегах водойм під гниючими рослинними рештками [12].

РОДИНА EROTYLIDAE

***Triplax (Platichna) collaris* (Schaller, 1783)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, г. Плішка, косіння, 7.05.2000 (1); Ужгородський р-н, с. Невицьке, косіння, 10.05.2000 (1), гриби, 15.06.2001 (1), 27.07.2003 (3); гливи, 17.07.2004 (7); ок. с. Кам'яниця, граб, гливи, 14.05.2003 (3); гливи, 24.07.2004 (1); гливи, 2.08.2005 (8); ур. Тепла Яма, 18.05.2003 (1), 13.07.2003 (2), 9.08.2003 (3).

Поширений у Середній, Південній Європі та на Кавказі. Трапляється в грибах з роду *Pleurotus*. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

***Triplax (Platichna) carpathica* Reitter, 1890**

Матеріал. Закарпатська обл.: Рахівський р-н, ур. Кузій, 8.07.2000 (1); Ужгородський р-н, ур. Тепла Яма, гриби, 18.05.2003 (2), 25.09.2004 (3).

Описаний із Мармарошу, вид не наведений в каталозі палеарктичних твердокрилих ні для України, ні для Румунії [9]: "Poland, Slovakia". Трапляється найчастіше в грибах з роду *Pleurotus*.

***Triplax (Platichna) lepida* Faldermann, 1835**

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Заричево, в *Daedalea* sp. на буці, 20.05.2001 (2); Берегівський р-н, ур. Оток, в *Laetiporus sulphureus* на дубі, 28.06.2004 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі. Трапляється зрідка в грибах, що ростуть на листяних деревах, здебільшого в дубових лісах [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

***Combocerus glaber* (Schaller, 1783)**

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, під каменем, 2.05.1994 (1).

Поширений у Європі та на Кавказі. Наведений для м. Ужгород [12]. Надто рідкісний вид низовини та передгір'їв, де живе в сухих трав'янистих місцях, на узліссях, пасовищах тощо [12].

РОДИНА BOTHRIDERIDAE

Bothrideres contractus (Fabricius, 1792)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, дуб, 22.06.1998 (1), 05.01.2003 (4), 3.01.2004 (1); ок. м. Ужгород, дуб, 28.03.1999 (7); с. Циганівці, дуб, 31.03.1999 (1).

Палеарктичний вид, не наведений Я. Роубалом [12] для Закарпаття. Трапляється круглий рік під корою ослаблених і мертвих дерев дуба, тополі, верби, бука у ходах точильників і ін. ксилобіонтів.

РОДИНА CERYLONIDAE

Philothermus evanescens (Reitter, 1876)?

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, гнила деревина бука, 24.08.2003 (1).

Поширений у Середній і Південній Європі, вид не наведений для України в каталозі палеарктичних жуків [9]. Живе у теплих природних лісах передгір'їв під корою дуба і бука [12].

Philothermus semistriatum (Perris, 1865)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Кам'яниця, бук, 2.08.2003 (1); ок. с. Оріховиця, під корою сухого бука серед *Lasius brunneus*, 17.08.2003 (2).

Поширений у Південній і, частково Середній Європі, Північній Африці, Азербайджані [9]. Вказаний як надто рідкісний вид для м. Ужгород [12], але в каталозі палеарктичних твердокрилих для України не наведений [9]. Живе у найтепліших біотопах південно-західних передгір'їв регіону.

РОДИНА ENDOMYCHIDAE

Leiesthes seminigra (Gyllenhal, 1808)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, бук, 24.04.1999 (1), хр. Чонтош, бук, 22.08.2003 (21), бук, 31.10.2004 (3); с. Невицьке, бук, 16.07.2001 (1), дуб, 31.05.2005 (3); ок. с. Оноківці, бук, 23.11.2003 (1); Перечинський р-н, ок. с. Новоселиця, бук, 9.05.2003 (2).

Поширений у Європі, на Кавказі, в Ірані та Японії [9]. Вказаний як рідкісний вид для м. Ужгород і с. Невицьке [12], але в каталозі палеарктичних твердокрилих для України не наведений [9]. Трапляється найчастіше під корою і в трухлій деревині старих гниючих стовбурів бука. Вихід молодих жуків відмічено 31 жовтня 2004 р.

Dapsa denticollis (Germar, 1817)

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Ворочеве, березовий ліс, 7.11.1999 (1); Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, 21.05.2000 (2); с. Невицьке, 3.06.2000 (1); ур. Дубки-с. Оноківці, 30.09.2001 (1).

Поширений у Середній Європі [9, 12]. Трапляється зрідка і поодинокі у світлих лісах передгір'їв під мохом, корою і в трухлій деревині. Літ навесні та на початку літа [12]. Всі жуки зібрані нами методом вечірнього косіння на узліссях.

РОДИНА COCCINELLIDAE

Clitostethus arcuatus (Rossi, 1794)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, 15.04.1998 (1); с. Кам'яниця, вечірній літ, 27.05.2000 (1); с. Невицьке, вечірній літ, 17.06.00 (1), підстилка під скелями, 15.01.2005 (1); ок. с. Оноківці, лісова підстилка, 10.11.2005 (1).

Середземноморський вид, відомий також із Середньої Європи. Трапляється найчастіше серед гниючого листя в теплих дубових лісах передгір'їв. Вказівки із Закарпаття нам невідомі.

Scymnus (Pullus) suturalis Thunberg, 1795

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, під корою сосни, 12.12.2004 (8).

Поширений у Європі, Сибіру, Північній Африці [12]. Трапляється у соснових лісах на хвої, гілках. Зимівлю імаго відмічено у приземних частинах стовбурів дерев сосни між лусками кори.

Scymnus (Neopullus) ater Kugelann, 1794

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Оноківці, в польоті, 4.06.2004 (1); ок. с. Руські Комаровці, г. Хомецька, підстилка під дубом, 25.03.2005 (1).

Рідкісний європейський вид, наведений для м. Мукачево [12]. Трапляється на низовині та у передгір'ях на дубі, вербі, липі, ліщині тощо [12].

Scymnus (s. str.) mimulus Capra et Fursch, 1967

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Черво-не, болото в дубовому лісі, 9.03.1995 (1).

Поширений у Центральній Європі та Середземномор'ї. У регіоні надто рідкісний, відомий за трьома знахідками. Живе на хвойних, дубах [12].

Nephus (Nephus) quadrimaculatus (Herbst, 1783)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, бук, 16.04.2001 (1); ок. с. Оріховиця, бук, 15.04.2005 (1).

Палеарктичний вид. Наведений для м. Ужгород [12]. У регіоні трапляється зрідка у дубово-букових лісах та на узліссях передгір'їв на деревах, трав'янистій рослинності тощо.

Ceratomegilla alpina redtenbacheri (Capra, 1928)

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, г. Лютянка, верхня межа лісу, 3.05.1986 (1); Рахівський р-н, хр. Свидовець, г. Апшинець, 1300 м, 14.09.1994 (1); хр. Черногора, г. Менчул, 1400 м, лісова галявина, 10.07.2001 (4).

Середньоєвропейський гірський вид, відомий з Альп і Карпат; наведений для хр. Черногора [12]. Трапляється зрідка у верхньому лісовому та субальпійському поясі на трав'янистих рослинах.

Coccinella magnifica L. Redtenbacher, 1843

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Великі Лази, 23.07.1983 (1); ок. м. Ужгород, на дубі, 16.05.2005 (2); ок. с. Оріховиця, 12.10.2006 (1).

Поширений у Європі, Північній Африці, на Кавказі та у Азії [12]. Трапляється зрідка і локально в сухих піщаних або кам'янистих біотопах передгір'їв на сосні, глоді, прибережній рослинності тощо. Розвиток у мурашок з роду *Formica* L.

РОДИНА COLYDIIDAE

Aglenus brunneus (Gyllenhal, 1813)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, м. Ужгород, Доманинці, курятник, 23.04.2005 (51), 12.09.2005 (3).

Поширений у Європі, Малій Азії та на Кавказі. Трапляється локально у верхніх шарах ґрунту в курниках, стайнях, хлівах, під стогами сіна тощо [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

РОДИНА MYCETOPHAGIDAE

Mycetophagus (Mycetophagus) ater (Reitter, 1879)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, 16.05.1999 (1), 13.06.1999 (1); ур. Дубки, гливи на буці, 21.06.1999 (1); ок. с. Кам'яниця, бук, 19.05.2001 (1), граб, гливи, 14.05.2003 (1); Перечинський р-н, ок. с. Дубриничі, 15.09.2001 (3); ок. с. Новоселиця, 9.05.2003 (2).

Поширений у Східній і, частково, Центральній Європі, а також в Уссурійському краї та у Маньчжурії. Наведений для м. Ужгород як надто рідкісний і поодинокий вид [12]. За нашими даними, трапляється досить часто в долині р. Уж. Живе у старих лісах в грибах, що ростуть на деревах.

Mycetophagus fulvicollis Fabricius, 1792

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ур. Тепла Яма, граб, 25.04.1999 (2); ок. с. Кам'яниця, під корою явора, 11.01.2001 (2), під корою бука, 31.05.2004 (1); с. Невицьке, бук, 3.01.2003 (1); с. Оноківці, 05.01.2003 (1), 3.01.2004 (1); ок. с. Оріховиця, під корою бука, 1.08.2004 (3); ок. м. Ужгород, під корою сосни, 3.09.2004 (1).

Європейський вид [12]. Трапляється зрідка у природних лісах на стовбурах старих дубів, буків, тополь. Живе на грибах і плісені [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

Mycetophagus (Philomyces) populi Fabricius, 1798

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Кам'яниця, в польоті, 11.08.2000 (1), труха тополі, 15.08.2004 (1); с. Невицьке, бук, 3.01.2003 (1); Перечинський р-н, ок. м. Перечин, 29.04.2001 (1).

Поширений у Європі [12]. Трапляється зрідка в дуплах, грибах і трухлій деревині тополі, липи, явора, дуба, ясеня, в'яза, бука, берези, груші і ін. [12]. Вид не наводився раніше для Закарпаття.

РОДИНА SIPHAE

Octotemnus mandibularis (Gyllenhal, 1813)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ур. Сирий Поток, 3.05.2003 (1); ок. с. Невицьке, бук, 23.05.2004 (1); Перечинський р-н, г. Синаторія, трутовики на буці, 5.07.2003 (1).

Поширений у Європі, Сибіру і на Кавказі [12]. Наведений для хр. Черногора і с. Батево [12]. Характерний для природних лісів передгір'їв і нижнього лісового поясу регіону. Трапляється зрідка і локально в старих твердих трутовиках, що ростуть на буках, дубах і інших листяних деревах.

РОДИНА MELANDRYIDAE

Eustrophus dermestoides (Fabricius, 1792)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Кам'яниця, берег р. Уж, 19.03.2003 (2); ок. с. Оріховиця, 25.10.2003 (3),

24.10.2004 (1); с. Невицьке, 29.10.2003 (2), 19.07.2005 (1); с. Оноківці, 14.10.2005 (7).

Поширений у Середній і Південній Європі, у регіоні наведений для м. Ужгород [12]. Трапляється найчастіше на берегах річок, в плодovих тілах *Laetiporus sulphureus* на вербах. Вихід молодих жуків відмічено у другій половині жовтня.

Hallomenus binotatus (Quensel, 1790)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, в трутовиках на буці, 22.08.2001 (2); Великоберезнянський р-н, ок. с. Кострино, в трутовиках на ялиці, 21.06.2003 (7); г. Голяня, в трутовиках на ялиці, 28.06.2003 (4); Перечинський р-н, ур. Тепла Яма, в трутовиках на буці, 23.08.2003 (5).

Європейський вид, у регіоні відомий із ур. Кузій і хр. Свидовець [12]. Трапляється зрідка в трутовиках на стовбурах листяних і хвойних дерев.

Hallomenus axillaris (Illiger, 1807)?

Матеріал. Закарпатська обл.: Великоберезнянський р-н, г. Домашинський Верх, 7.06.2003 (1), 12.07.2003 (8); ок. с. Кострино, в трутовиках на ялиці, 16.06.2003 (3), 21.06.2003 (8).

Європейський вид, наведений для г. Говерла [12]. Трапляється зрідка у нижньому і верхньому лісових поясах на трутовиках, під корою та в трухлій деревині хвойних порід дерев.

Phloiotrya vaudoueri Mulsant, 1856

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, під корою мертвого бука, 24.07.1999 (1), дуб, 21.08.1999 (1); с. Невицьке, під корою бука, 12.08.2001 (2); ур. Тепла Яма, 9.08.2003 (1); ок. с. Оріховиця, грабовий пеня, 17.08.2003 (1); ок. с. Оноківці, дуб, 21.08.2003 (1); м. Ужгород, на світло, 2.08.2005 (1).

Поширений у Середній і Західній Європі [12]. Наведений для м. Рахів [12]. Трапляється надто рідко в старих листяних лісах передгір'їв під корою і в трухлій деревині дуба, бука, граба.

Melandrya dubia (Schaller, 1783)?

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оріховиця, граб, 7.05.2003 (1); ок. с. Кам'яниця, в гливах, 14.05.2003 (4), 11.05.2008 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Ставне, г. Берці, 24.05.2003 (1); ок. с. Жорнава, 31.05.2003 (1); г. Домашинський Верх, 7.06.2003 (1); Перечинський р-н, ок. с. Ворочеве, 25.05.2003 (1); ок. с. Заричево, 5.06.2007 (1).

Поширений у Середній і Північній Європі, Сибіру. Наведений як надто рідкісний вид для Ужанщини, с. Синяк і ур. Білий Поток [12]. Трапляється в старих листяних і мішаних лісах під корою і в трусі сухих стовбурів і гілок дерев. У 2003 році спостерігалась підвищена чисельність виду.

РОДИНА PYRRHOCHROIDAE

Pyrochroa serraticornis (Scopoli, 1763)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Невицьке, 3.05.1995 (2); ок. м. Ужгород, під корою сухої тополі, 29.04.2005 (1); ок. с. Оноківці, в польоті, 3.05.2005 (3).

Європейський вид, наведений як рідкісний для м. Ужгород і Мармарошу [12]. Трапляється у травні-червні на трав'янистій і чагарниковій рослинності на узліссях листяних лісів. За нашими спостереженнями, трапляється нерідко в долині р. Уж.

РОДИНА ANTHICIDAE

Notoxus trifasciatus Rossi, 1792

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, наноси р. Уж після паводку, 27.08.2004 (3).

Поширений у Центральній Європі та Середземномор'ї. У регіоні наведений для с. Королево і с. Оноківці [12]. Трапляється зрідка і локально в долинах більших річок на вербі, тополі, трав'янистій рослинності, а також на квітах [12].

РОДИНА ADERIDAE

Phytobaenus amabilis R.F. Sahlberg, 1834

Матеріал. Закарпатська обл.: Перечинський р-н, ок. с. Заричево, 9.08.2000 (1); ок. с. Ворочево, 29.07.2001 (1); Великоберезнянський р-н, ок. с. Жорнава, 1.05.2001 (1); Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, 5.08.2003 (2); ур. Тепла Яма, 16.05.2004 (2); ок. с. Кам'яниця, на листі явора, 31.05.2004 (1).

Поширений у Середній Європі, Японії. У регіоні наведений як надто рідкісний і локальний вид для м. Ужгород і с. Оса [13]. Жуків зібрано нами методом вечірнього косіння на узліссях та берегах струмків і потоків.

Висновки

В результаті багаторічних досліджень зібрано дані щодо поширення і екологічних особливостей для 95 рідкісних і маловідомих для регіону Українських Карпат видів твердокрилих із 33 родин. Попередні літературні вказівки із регіону досліджень для більшості наведених видів відносяться до першої половини минулого століття.

РОДИНА MELOIDAE

Apalus bimaculatus (Linnaeus, 1761)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, с. Тисянка, літ, 17.03.1996 (2).

Поширений у Європі, Середній Азії. У регіоні надто рідкісний, наведений для м. Ужгород [12]. Трапляється навесні на трав'янистих місцях, здебільшого на ділянках, що не піддаються затопленню і надмірному впливу людини (дамби). Личинка розвивається в гніздах одиночних бджіл.

РОДИНА CURCULIONIDAE

Neoplinthus porcatus (Panzer, 1798)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужгородський р-н, ок. с. Оноківці, польова дорога, 25.04.2004 (1).

Поширений у Центральній Європі. У регіоні наведений як надто рідкісний вид для м. Ужгород [13]. Трапляється поодиноким на Закарпатській низовині та у теплих південно-західних передгір'ях під каменями, на польових дорогах, біля винниць, на берегах водойм тощо.

Серед розглянутих видів 21 є новими для Закарпаття, а види *Ptenidium intermedium* Wankowicz, 1869, *Ptenidium (Gressnerium) gressneri* Erichson, 1845, *Elodes marginata* Fabricius, 1798, *Hydrocyphon deflexicollis* P. W. J. Müller, 1821, *Prionocyphon serricornis* P. W. J. Müller, 1821 наведені нами вперше для фауни України.

1. Долін В. Г. Жуки-ковалики. *Агрупні, Negastrіni, Dimini, Athoini, Estodini* // Фауна України. – Київ: Наук. Думка, 1982. – Т. 19, – Вип. 3. – 280 с.
2. Мателешко О. Ю. До вивчення жуків-агіртід (Coleoptera, Агуртidae) Українських Карпат // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія біологія. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – Вип. VII-VIII. – С. 109-110.
3. Різун В. Б., Мателешко О. Ю. *Parophonus mendax* (Rossi, 1790) (Coleoptera, Sarabidae) - новий вид для фауни України // Наукові записки Державного природознавчого музею НАН України. – Львів, 1997. – Т. 13. – С. 68.
4. Різун В. Б. Туруни Українських Карпат. – Львів: 2003. – 210 с.
5. Червона книга України. Тваринний світ. – Київ: Українська енциклопедія, 1994 – 464 с.
6. Lawrence J. F., Newton A. F. Families and subfamilies of Coleoptera (with selected genera, notes, references and data of family-group names) // J. Pakaluk and S. A. Slipinski (eds).

7. Löbl I., Smetana A. (ed.) Catalogue of Palearctic Coleoptera. – Stenstrup: Apollo Books. – 2004. – Vol. 2. – 942 p.
8. Löbl I., Smetana A. (ed.) Catalogue of Palearctic Coleoptera. – Stenstrup: Apollo Books. – 2006. – Vol. 3. – 690 p.
9. Löbl I., Smetana A. (ed.) Catalogue of Palearctic Coleoptera. – Stenstrup: Apollo Books. – 2007. – Vol. 4. – 935 p.
10. Łomnicki M. Wykaz chrząszczow czyli tegopokrywych (Coleoptera) ziem polskich. (Catalogus Coleopterorum Poloniae). – Lwów: Kosmos, 1913. – 164 s.
11. Roubal J. Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Podkarpatska. – Praha, 1930. – Т. 1. – 527 s.
12. Roubal J. Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Východních Karpat. – Praha, 1936. – Т. 2. – 435 s.
13. Roubal J. Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Východních Karpat. – Praha, 1937–1941. – Т. 3. – 321 s.

Отримано: 2009 р.

Прийнято до друку: 2009 р.

